

הַלְבוֹת מְלָכִים וּמַלְחָמוֹת פָּרָק י

א. בֶּן נֹחַ שֶׁשָּׂגַג בְּאַחַת מִמַּצּוּוֹתָיו, פֶּטוּר מִכְּלוּם: חוץ מִרוֹצֵחַ בְּשִׁגְגָה שָׁאֵם הָרְגוֹ גּוֹאֵל הַדָּם, אֵינוֹ נִהְרָג עָלָיו; וְאֵין לוֹ עִיר מִקְלָט, אֲבָל בְּתֵי דִינִיהֶן אֵין מְמִיתִין אוֹתוֹ.

ב. בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים, בְּשׁוּגַג בְּאַחַת מִמַּצּוּוֹת וְעֵבֶר בְּלֹא כּוֹנֵה, כְּגוֹן שֶׁבָּעַל אֵשֶׁת חֲבֵרוֹ, וְדָמָה שֶׁהִיא אִשְׁתּוֹ אוֹ פְּנוּיָה. אֲבָל אִם יָדַע שֶׁהִיא אֵשֶׁת חֲבֵרוֹ, וְלֹא יָדַע שֶׁהִיא אֲסוּרָה עָלָיו אֲלֹא עָלָה עַל לְבוֹ שֶׁדָּבָר זֶה מֵתָר לוֹ, וְכֵן אִם הָרַג, וְהוּא לֹא יָדַע שֶׁאֲסוּר לַהֲרֹג הָרִי זֶה קְרוֹב לְמִזִּיד, וְנִהְרָג. וְלֹא תַחֲשַׁב זֶה לָהֶם שִׁגְגָה, מִפְּנֵי שֶׁהָיָה לוֹ לִלְמֹד, וְלֹא לִמָּד.

ג. בֶּן נֹחַ שֶׁאֲנָסוֹ אָנָּס לַעֲבֹד עַל אַחַת מִמַּצּוּוֹתָיו, מֵתָר לוֹ לַעֲבֹד: אִפְּלוּ נֶאֱנָס לַעֲבֹד עֲבוּדָה זָרָה עוֹבֵד, לְפִי שֶׁאֵינֶן מַצּוּיִן עַל קְדוּשַׁת הַשֵּׁם. וְלַעֲוֹלָם אֵין עוֹנָשִׁין מִהֵן לֹא קָטָן, וְלֹא חָרַשׁ, וְלֹא שׁוֹטָה לְפִי שֶׁאֵינֶן בְּנֵי מַצּוּוֹת.

ד. בֶּן נֹחַ שֶׁנִּתְגַּיֵּר, וּמָל וּטְבַל, וְאַחֵר כֶּךָ רָצָה לַחֲזֹר מֵאַחֲרֵי ה', וְלִהְיוֹת גֵּר תוֹשֵׁב בְּלֶבֶד כְּשֶׁהָיָה מִקֵּדָם אֵין שׁוּמְעִין לוֹ: אֲלֹא יִהְיֶה כִּישְׂרָאֵל לְכָל דָּבָר, אוֹ יִהְרָג. וְאִם הָיָה קָטָן כְּשֶׁהִטְבִּילוֹ אוֹתוֹ בֵּית דִּין יָכוֹל לְמַחֹת בְּשַׁעַה שִׁיגְדִיל, וְיִהְיֶה גֵר תוֹשֵׁב בְּלֶבֶד; וְכִיוֹן שֶׁלֹּא מַחָה בְּשַׁעַתוֹ שׁוֹב אֵינוֹ מְמַחָה, אֲלֹא הָרִי הוּא גֵר צָדֵק.

ה. לְפִיכֶךָ אִם בָּא לְקַטְנָה שֶׁהִטְבִּילוּהָ בֵּית דִּין, כֶּסֶף כְּתֻבָּתָהּ, אוֹ קֶנֶס אוֹנֵס אוֹ מִפְתָּה יִהְיֶה הַכֹּל תַּחַת יַד בֵּית דִּין, עַד שֶׁתִּגְדִּיל וְלֹא תִמָּחָה בַּגְּרוּת: שְׂמָא תַטֵּל, וְתִגְדִּיל וְתִמָּחָה; וְנִמְצָאת זֶה אוֹכֵלֶת בַּגְּיוּתָהּ מַעוֹת שֶׁאֵין לָהּ זְכוּת בָּהֶן, אֲלֹא בְּדִינֵי יִשְׂרָאֵל.

ו. בֶּן נֹחַ שֶׁבָּרַךְ אֶת הַשֵּׁם, אוֹ שֶׁעֲבַד עֲבוּדָה זָרָה, אוֹ שָׁבָא עַל אֵשֶׁת חֲבֵרוֹ, אוֹ שֶׁהָרַג חֲבֵרוֹ, וְנִתְגַּיֵּר פֶּטוּר. הָרַג בֶּן יִשְׂרָאֵל, אוֹ שָׁבָא עַל אֵשֶׁת יִשְׂרָאֵל, וְנִתְגַּיֵּר חַיִּב; וְהוֹרְגִין אוֹתוֹ עַל בֶּן יִשְׂרָאֵל, וְחוֹנְקִין אוֹתוֹ עַל אֵשֶׁת יִשְׂרָאֵל שֶׁבָּעַל שְׁהָרִי נִשְׁתַּנָּה דִּינוֹ.

ז. כֶּכֶר בְּאַרְנוֹ שֶׁכָּל מִיתַת בְּנֵי נֹחַ בְּסִיף אֲלֹא אִם כֵּן בָּעַל אֵשֶׁת יִשְׂרָאֵל נִעְרָה מֵאַרְסָה, יִסְקַל, וְאִם בָּעֵלָה אַחֵר שֶׁנִּכְנָסָה לַחֲפָה קֵדָם שֶׁתִּבָּעַל, יִחָנֵק.

ח. מִפִּי הַקְּבָלָה, שֶׁבְּנֵי נֹחַ אֲסוּרִין בַּהֲרַבֶּעַת בַּהֲמָה, וּבַהֲרַכְבַּת אֵילָן בְּלֶבֶד; וְאֵין נִהְרָגִין עָלֶיהֶן. וְגוֹי שֶׁהִכָּה יִשְׂרָאֵל אִפְּלוּ חָבַל בּוֹ אֵף עַל פִּי שֶׁהוּא חַיִּב מִיתָה, אֵינוֹ נִהְרָג.

ט. הַמִּילָה נִצְטוּהָ בַּהּ אֲבָרָהֶם וְזָרְעוֹ בְּלֶבֶד, שֶׁנֶּאֱמַר "אַתָּה וְזָרְעֶךָ אַחֲרָיִךְ, לְדֹרֹתָם" (בראשית יז, ט). יֵצֵא זָרְעוֹ שְׁלִישְׁמַעְיָאל, שֶׁנֶּאֱמַר "כִּי בִיצָחָק, יִקְרָא לָךְ זָרַע" (בראשית כא, יב). וְיֵצֵא עֲשׂוֹ, שֶׁהָרִי יִצְחָק אָמַר לִיעֲקֹב "וַיִּתֶּן לָךְ אֶת־בְּרֶכֶת אֲבָרָהֶם, לָךְ וּלְזָרְעֶךָ" (בראשית כד, ד) מִכָּלל שֶׁהוּא לְבָדוֹ זָרְעוֹ שֶׁלֹּאֲבָרָהֶם הַמַּחֲזִיק בְּדָתוֹ וְדָרְכוֹ הַיִּשְׂרָה, וְהֵם הַמַּחֲזִיבִין בַּמִּילָה.

י. אָמְרוּ חֲכָמִים שֶׁבְּנֵי קְטוּרָה, שֶׁהֵם זָרְעוֹ שֶׁלֹּאֲבָרָהֶם שָׁבָאוּ אַחֵר יִשְׁמַעְיָאל וְיִצְחָק חַיִּבִּין בַּמִּילָה. וְהוּאִיל וְנִתְעַרְבוּ הַיּוֹם בְּנֵי יִשְׁמַעְיָאל בְּבְנֵי קְטוּרָה, יִתְחַיְבוּ הַכֹּל בַּמִּילָה בְּשְׁמִינִי; וְאֵין נִהְרָגִין עָלֶיהָ.

יא. גוי שעסק בתורה, חיב מיתה; לא יעסק אלא בשבע מצוות שלחן בלבד. וכן גוי ששבת אפלו ביום מימות החל אם עשה אותו לעצמו כמו שבת, חיב מיתה; ואין צריך לומר אם עשה מועד לעצמו.

יב. כללו שלדבר: אין מניחין אותן לחדש דת, ולעשות מצוות לעצמן מדעתן, אלא או יהיה גר צדק ויקבל כל המצוות, או יעמד בתורתו ולא יוסיף ולא יגרע. ואם עסק בתורה, או שבת, או חדש דבר מכין אותו ועונשין אותו, ומודיעין אותו שהוא חיב מיתה על זה; אבל אינו נהרג.

יג. בן נוח שרצה לעשות מצוה משאר מצוות התורה, כדי לקבל שכר אין מונעין אותו לעשות אותה כהלכתה. ואם הביא עולה, מקבלין ממנו. נתן צדקה, מקבלין ממנו; ויראה לי שנותנין אותה לעניי ישראל, הואיל והוא נזון מישראל, ומצוה עליהם להחיותו. אבל הגוי שנתן צדקה מקבלין ממנו, ונותנין אותה לעניי גויים.

יד. חיבין בית דין של ישראל, להעמיד שופטים לאלו הגרים התושבים, לדון להן על פי משפטים אלו, כדי שלא ישחת העולם. אם ראו בית דין שיעמידו שופטיהם מהן, מעמידין; ואם ראו שיעמידו להן מישראל, יעמידו.

טו. שני גויים שבאו לפניך לדון בדיני ישראל, ורצו שניהן דנים להם דין תורה. האחד רוצה, והאחד אינו רוצה אין כופין אותו לדון אלא בדיניהן. היה ישראל וגוי אם יש זכות לישראל בדיניהן דנים לו בדיניהם ואומרים לו, כף דיניכם; ואם יש זכות לישראל בדיניהן דנין לו דין תורה ואומרים לו, כף דינינו. ויראה לי שאין עושין כן לגר תושב, אלא לעולם דנים לו בדיניהם.

טז. וכן יראה לי שנוהגין עם גרי תושב בדרך ארץ וגמילות חסדים בישראל, שהרי אנו מצוין להחיותו, שנאמר "לגר אשר בשעריך תתננה ואכלה" (דברים יד, כא). וזה שאמרו חכמים, אין כופלין להן שלום בגויים, לא בגר תושב. אפלו הגויים צוו חכמים לבקר חוליהם, ולקבר מתייהם עם מתי ישראל, ולפרנס ענייהם בכלל עניי ישראל, מפני דרכי שלום: הרי נאמר "טוב-ה' לכל; ורחמיו, על-כל-מעשיו" (תהילים קמה, ט), ונאמר "דרכיה דרכי-נעים; וכל-נתיבותיה שלום" (משלי ג, יז).

הלכות מלכים ומלחמות פרק יא

א. המלך המשיח עתיד לעמד, ולהחזיר מלכות בית דוד לישראל הממשלה הראשונה, ובונה מקדש, ומקבץ נדחי ישראל. וחוזרין כל המשפטים בימיו, כשהיו מקדם: מקריבין קרבנות, ועושין שמטין ויובלות ככל מצותן האמורה בתורה.

ב. וכל מי שאינו מאמין בו, או מי שאינו מחפה לביאתו לא בשאר נביאים בלבד הוא כופר, אלא בתורה ובמשה רבנו: שהרי תורה העידה עליו, שנאמר "ושב ה' אליה את-שבותך, ורחמך; ושב, וקבצך מכל-העמים. . . אם-יהיה נדחה, בקצה השמים משם, יקבצך ה' אליה, ומשם, יקחה. והביאך ה' "

אלהיך . . . " (דברים ל, ג-ה). ואלו הדברים המפרשים בתורה, הם כוללים כל הדברים שנאמרו על ידי כל הנביאים.

ג. אף בפרשת בלעם נאמר, ושם נבא בשני המשיחים במשיח הראשון שהוא דויד, שהושיע את ישראל מיד צריהם, ובמשיח האחרון שיעמד מבניו, שמושיע את ישראל מיד בני עשו.

ד. ושם הוא אומר "אראנו ולא עתה" (במדבר כד, יז), זה דויד; "אשורנו ולא קרוב" (שם), זה המלך המשיח. "דרך כוכב מיעקב" (שם), זה דויד; "וקם שכט מישראל" (שם), זה המלך המשיח. "ומחץ פאתי מואב" (שם) זה דויד, וכן הוא אומר "ויך את-מואב, וימדדם בחבל" (שמואל ב ח, ב). "וקרקר כל-בני-שת" (במדבר כד, יז) זה המלך המשיח, שנאמר בו "ומשלו מים עד-ים" (זכריה ט, י). "והיה אדום ירשה" (במדבר כד, יח) לדויד, שנאמר "ותהי אדום לדוד, לעבדים" (ראה שמואל ב ח, ו; וראה שמואל ב ח, יד). "והיה ירשה שעיר איביו" (במדבר כד, יח) זה המלך המשיח, שנאמר "ועלו מושעים בהר ציון, לשפט את-הר עשו" (עובדיה א, כא).

ה. אף בערי מקלט הוא אומר "כי-ירחיב ה' אלהיך, את-גבולך . . . ויספת לך עוד שלש ערים, על השלש האלה" (ראה דברים יב, כ; דברים יט, ח-ט); ומעולם לא היה דבר זה, ולא צוה הקדוש ברוך הוא לתהו. אבל בדברי הנביאים, אין הדבר צריך ראיה, שכל הספרים מלאים מדבר זה.

ו. אל יעלה על דעתך שהמלך המשיח, צריך לעשות אותות ומופתים, ומחדש דברים בעולם, או מחיה מתים, וכיוצא בדברים אלו שהטפשים אומרים; אין הדבר כן שהרי רבי עקיבה חכם גדול מחכמי משנה היה, והוא היה נושא כליו שלבן כוזבא המלך, והוא היה אומר עליו, שהוא המלך המשיח. ודמה הוא וכל חכמי דורו שהוא המלך המשיח, עד שנהרג בעוונות; כיון שנהרג, נודע שאינו משיח, ולא שאלו ממנו חכמים, לא אות ולא מופת.

ז. ועיקר הדברים, ככה הן: שהתורה הזאת אין חקיה ומשפטיה משתנים לעולם, ולעולמי עולמים, ואין מוסיפין עליהן, ולא גורעין מהן; וכל המוסיף או גורע, או שגלה פנים בתורה והוציא הדברים שלמצוות מפשוטן הרי זה בודאי רשע ואפיקורוס.

ח. ואם יעמד מלך מבית דויד הוגה בתורה ועוסק במצוות כדויד אביו, כפי תורה שבכתב ושבעל פה, ויכה כל ישראל לילך בה ולחזק בדקה, וילחם מלחמות ה' הרי זה בחזקת שהוא משיח: אם עשה והצליח, ונצח כל האמות שסביביו, ובנה מקדש במקומו, וקבץ נדחי ישראל הרי זה משיח בודאי.

ט. ואם לא הצליח עד כה, או נהרג בידוע שאינו זה שהבטיחה עליו תורה, והרי הוא ככל מלכי בית דויד השלמים הפשרים שמתו. ולא העמידו הקדוש ברוך הוא אלא לנסות בו רבים, שנאמר "ומן-המשכילים יכשלו, לצרוף בהן ולברר וללבן עד-עת קץ: כי-עוד, למועד" (ראה דניאל יא, לה).

י. אף ישוע הנוצרי שדמה שיהיה משיח, ונהרג בבית דין כבר נתנבא בו דניאל, שנאמר "ובני פריצי עמך, ינשאו להעמיד

חֲזוֹן וְנִכְשָׁלוּ" (דניאל יא, יד). וְכִי יֵשׁ מִכְשׁוֹל גָּדוֹל מִזֶּה: שֶׁכָּל הַנְּבִיאִים דִּבְּרוּ שֶׁהַמָּשִׁיחַ גּוֹאֵל יִשְׂרָאֵל וּמוֹשִׁיעֵם, וּמִקִּבֵּץ נִדְחֵיהֶם וּמַחֲזִיק מִצְוֹתָן; וְזֶה גֵרָם לֵאמֹד יִשְׂרָאֵל בַּחֲרֵב, וּלְפָזוֹר שְׂאֲרֵיתָם וּלְהַשְׁפִּילָם, וּלְהַחֲלִיף הַתּוֹרָה, וּלְהַטְעוֹת רַב הָעוֹלָם לַעֲבֹד אֱלֹהִים מִבְּלַעֲדֵי ה'.

יא. אָבֵל מַחֲשָׁבוֹת בּוֹרָא עוֹלָם אֵין כּוֹחַ בְּאָדָם לְהַשִּׁיגָם, כִּי לֹא דִרְכֵּינוּ דִּרְכּוֹ וְלֹא מַחֲשָׁבוֹתֵינוּ מַחֲשָׁבוֹתָיו. וְכָל הַדְּבָרִים הָאֵלֹהִי שְׁלִישׁוֹעַ הַנוֹצְרִי, וְשִׁלְזָה הִישְׁמַעְאֵלִי שֶׁעֲמַד אַחֲרָיו אֵינֶן אֵלֹא לִישָׁר דֶּרֶךְ לַמֶּלֶךְ הַמָּשִׁיחַ, וּלְתַקֵּן אֶת הָעוֹלָם כְּלוֹ לַעֲבֹד אֶת ה' בִּיחָד: שֶׁנֶּאֱמַר "כִּי-אֲזִי אֶהְפֹּךְ אֶל-עַמִּים, שָׁפָה בְּרוּרָה, לְקַרְא כָּל־עַם בְּשֵׁם ה', וּלְעַבְדוֹ שָׂכָם אֶחָד" (רֹאה צַפְנִיָּה ג, ט).

יב. כִּיצַד: כִּבֵּר נִתְמַלָּא הָעוֹלָם כְּלוֹ מִדְּבָרֵי הַמָּשִׁיחַ, וּמִדְּבָרֵי הַתּוֹרָה וּמִדְּבָרֵי הַמִּצְוֹת, וּפִשְׁטוֹ דְּבָרִים אֵלֹהִים בְּאֵיִם רַחוּקִים, וּבְעַמִּים רַבִּים עַרְלֵי לֵב; וְהֵם נוֹשְׂאִים וְנוֹתְנִים בְּדְבָרִים אֵלֹהִים, וּבְמִצְוֹת הַתּוֹרָה אֵלֹהִים אוֹמְרִים מִצְוֹת אֵלֹהִים אֱמֶת הִיוּ, וּכְבֹּר בְּטָלוֹ בְּזִמְנָן הַזֶּה, וְלֹא הִיוּ נוֹהֲגוֹת לְדוֹרוֹת. וְאֵלֹהִים אוֹמְרִים דְּבָרִים נִסְתָּרוֹת יֵשׁ בָּהֶם, וְאֵינֶן כּפִשׁוּטֵן, וּכְבֹּר בָּא מָשִׁיחַ, וּגְלָה נִסְתָּרֵיהֶם.

יג. וּכְשִׁיעֲמַד הַמֶּלֶךְ הַמָּשִׁיחַ בְּאֱמֶת, וַיִּצְלִיחַ וַיְרוֹם וַיִּנְשֵׂא מִיָּד הֵם כָּלֶן חוֹזְרִין וַיּוֹדְעִים שֶׁשָּׁקֵר נִחְלוּ אֲבוֹתֵיהֶם, וְשֶׁנְּבִיאֵיהֶם וְאֲבוֹתֵיהֶם הִטְעוּם.

הַלְבוֹת מַלְכִּים וּמַלְחָמוֹת פֶּרֶק יב

א. אֵל יַעֲלֶה עַל הַלֵּב שְׁבִימוֹת הַמָּשִׁיחַ, יִבְטֵל דָּבָר מִמִּנְהֶגוֹ שֶׁלְּעוֹלָם, אוֹ יִהְיֶה שֵׁם חֲדוּשׁ בְּמַעֲשֵׂה בְּרָאשִׁית; אֵלֹא עוֹלָם כְּמִנְהֶגוֹ הוֹלֵךְ. וְזֶה שֶׁנֶּאֱמַר בִּישְׁעִיה "וְגַר זָאֵב עִם-כֶּבֶשׂ, וְנֹמֵר עִם-גִּדֵי יִרְבֵּץ" (ישעיהו יא, ו), מָשָׁל וַחֲדִידָה. עֲנִין הַדְּבָר שִׁיְהִיו יִשְׂרָאֵל יוֹשְׁבִין לְבִטָּח עִם רִשְׁעֵי הָעוֹלָם, הַמְּשׁוּלִּים בְּזָאֵב וְנֹמֵר: שֶׁנֶּאֱמַר "זָאֵב עֲרֻבוֹת יִשְׁדָּדֵם נֹמֵר שִׁקָּד עַל-עֲרִיָּהֶם" (ירמיהו ה, ו). וַיַּחֲזִרוּ כָּל־לֵדֶת הָאֱמֶת, וְלֹא יִגְזְלוּ וְלֹא יִשְׁחִיתוּ, אֵלֹא יֵאָכְלוּ דְּבַר הַמֶּתֶר בְּנַחַת כִּישְׂרָאֵל, שֶׁנֶּאֱמַר "וְאֲרִיָּה, כִּפְקָר יֵאָכֵל-תְּבִין" (ישעיהו יא, ז; ישעיהו סה, כה).

ב. וְכֵן כָּל פִּיוצָא בְּאֵלֹהִים הַדְּבָרִים הַפְּתוּבִין בְּעֵינֵי הַמָּשִׁיחַ, מְשָׁלִים הֵם; וּבִימוֹת הַמֶּלֶךְ הַמָּשִׁיחַ יוֹדַע לְכָל לְאִיזָה דְּבָר הִיוּ מְשָׁל, וּמֵה עֲנִין רְמוּז בָּהֶן. אֲמָרוּ חֲכָמִים, אֵין בֵּין הָעוֹלָם הַזֶּה לִימוֹת הַמָּשִׁיחַ, אֵלֹא שֶׁעֲבוֹד מַלְכוּת בְּלִבָּד.

ג. יִרְאֶה מִפְּשׁוּטֵן שֶׁלְּדְּבָרֵי הַנְּבִיאִים, שֶׁבְּתַחֲלֵת יְמוֹת הַמָּשִׁיחַ תִּהְיֶה מַלְחָמַת גּוֹג וּמָגוֹג; וְשִׁקָּדֵם מַלְחָמַת גּוֹג וּמָגוֹג, יַעֲמֹד נְבִיא לִישְׂרָאֵל לִישָׁר יִשְׂרָאֵל וּלְהַכִּין לָבֶם: שֶׁנֶּאֱמַר "הִנֵּה אֲנִכִּי שִׁלַּח לָכֶם, אֶת אֱלִיָּה הַנְּבִיא" (מלאכי ג, כג). וְאֵינֶנּוּ בָּא לֹא לְטַמֵּא הַטְּהוֹר, וְלֹא לְטַהֵר הַטָּמֵא, וְלֹא לְפַסֵּל אֲנָשִׁים שֶׁהֵם בַּחֲזָקַת כְּשָׁרוֹת, וְלֹא לְהַכְשִׁיר מִי שֶׁהִחֲזָקוּ פְּסוּלִין; אֵלֹא לְשׁוֹם שְׁלוֹם בְּעוֹלָם, שֶׁנֶּאֱמַר "וְהָשִׁיב לֵב-אֲבוֹת עַל-בָּנִים" (מלאכי ג, כד).

ד. וַיֵּשׁ מִן הַחֲכָמִים שְׂאוֹמְרִים שִׁקָּדֵם בִּיאַת הַמֶּלֶךְ הַמָּשִׁיחַ, יְבוֹא אֱלִיָּהוּ. וְכָל אֵלֹהִים הַדְּבָרִים וְכִיּוֹצָא בָּהֶן לֹא יֵדַע אָדָם הֵיאָךְ יִהְיֶה, עַד שִׁיְהִיו: שֶׁדְּבָרִים סְתוּמִים הֵן אֲצֵל הַנְּבִיאִים. גַּם הַחֲכָמִים אֵין

לָהֶם קִבְלָה בְּדִבְרֵים אֱלוֹ, אֲלֹא לְפִי הִכְרַע הַפְּסוּקִים; וּלְפִיכֹךְ יֵשׁ לָהֶם מַחְלֶקֶת בְּדִבְרֵים אֱלוֹ. וְעַל כָּל פָּנִים, אֵין סְדוּר הַוֵּית דִּבְרֵים אֱלוֹ וְלֹא דִקְדוּקָן, עֵיקָר בְּדַת.

ה. וּלְעוֹלָם לֹא יִתְעַסֵּק אָדָם בְּדִבְרֵי הַהֲגָדוֹת, וְלֹא יֶאֱרִיךְ בְּדִבְרֵי מִדְרָשׁוֹת הָאֱמוּנִים בְּעֵינֵינוּ אֱלוֹ וְכִיוּצָא בָהֶן; וְלֹא יִשְׁיִמֶם עֵיקָר שְׂאִינָן מִבִּיאִין לֹא לִידֵי אֶהְבָּה, וְלֹא לִידֵי יִרְאָה. וְכֵן לֹא יִחַשְׁבֵּה הַקָּצִין; אֲמָרוּ חֲכָמִים, תְּפוּחַ דַּעְתָּן שְׁלֵמַח־שְׂבִי קָצִין. אֲלֹא יִחַפְּהָ וַיֵּאֱמִין בְּכֻלָּל הַדָּבָר, כְּמוֹ שֶׁבִּאֲרָנוּ.

ו. בִּימֵי הַמֶּלֶךְ הַמְּשִׁיחַ, כְּשֶׁתִּישָׁב מַלְכוּתוֹ וַיִּתְקַבְּצוּ אֵלָיו כָּל יִשְׂרָאֵל, יִתְיַחֲסוּ כָּלֶם עַל פִּיו בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ שֶׁתִּנּוּחַ עָלָיו, שֶׁנֶּאֱמַר "וַיֵּשֶׁב מִצְרָף וּמִטְהַר . . ." (מלאכי ג, ג). וּבְנֵי לִוִי מִטְהַר תַּחֲלָה, וְאוֹמַר זֶה מִיַּחֲס כּוֹהֵן וְזֶה מִיַּחֲס לִוִי, וְדוּחָה אֶת שְׂאִינָן מִיַּחֲסִין לְיִשְׂרָאֵל: הָרִי הוּא אוֹמֵר "וַיֵּאֱמַר הַתַּרְשֶׁתָּא לָהֶם . . . עַד עֲמֹד כּוֹהֵן, לְאוֹרִים וּלְתַמִּים" (עזרא ב, סג). הִנֵּה לְמִדַּת שְׁבָרוּחַ הַקֹּדֶשׁ מִתִּיַּחֲסִין הַמְּחֻזָּקִין, וּמוֹדִיעִין הַמִּיַּחֲס. וַאֲיֵנוּ מִיַּחֲס יִשְׂרָאֵל אֲלֹא לְשִׁבְטֵיהֶם, שֶׁמוֹדִיעַ שְׁזֶה מִשְׁבֵּט פְּלוֹנִי וְזֶה מִשְׁבֵּט פְּלוֹנִי. אֲבָל אֵינוּ אוֹמֵר עַל שֶׁהֵן בְּחֻזְקַת כְּשָׁרוֹת, זֶה מִמְּזוֹר וְזֶה עֶבֶד שֶׁהִדִּין הוּא שֶׁמִּשְׁפָּחָה שְׁנִטְמָעָה, נִטְמָעָה.

ז. לֹא נִתְאוּוּ הַנְּבִיאִים וְהַחֲכָמִים יְמוֹת הַמְּשִׁיחַ לֹא כְּדֵי שִׁישְׁלֹטוּ עַל כָּל הָעוֹלָם, וְלֹא כְּדֵי שִׁיָּרְדוּ בְּגוֹיִים, וְלֹא כְּדֵי שִׁיִּנְשְׂאוּ אוֹתָם הָעַמִּים, וְלֹא כְּדֵי לֶאֱכֹל וּלְשָׁתוֹת וּלְשִׁמּוֹחַ: אֲלֹא כְּדֵי שִׁיְהִיו פְּנוּיִין בַּתּוֹרָה וּחְכָמָתָהּ, וְלֹא יִהְיֶה לָהֶם נוֹגֵשׁ וּמִבְטָל, כְּדֵי שִׁיִּזְכּוּ לַחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא, כְּמוֹ שֶׁבִּאֲרָנוּ בְּהַלְכוֹת תְּשׁוּבָה.

ח. וּבְאוֹתוֹ הַזְּמַן, לֹא יִהְיֶה שֵׁם לֹא רָעַב וְלֹא מִלְחָמָה וְלֹא קִנְיָא וְתַחֲרוּת שֶׁהַטּוֹבָה תִּהְיֶה מִשְׁפַּעַת הַרְבֵּה, וְכָל הַמַּעֲדָנִים מִצּוּיִין כְּעָפָר. וְלֹא יִהְיֶה עֶסֶק כָּל הָעוֹלָם, אֲלֹא לְדַעַת אֶת ה' בְּלִבָּד. וּלְפִיכֹךְ יִהְיוּ חֲכָמִים גְּדוֹלִים, וַיּוֹדְעִים דְּבָרִים הַסְתוּמִים הָעֲמוּקִים; וַיִּשְׁיִגּוּ דַּעַת בּוֹרְאֵם כְּפִי כּוֹחַ הָאָדָם, שֶׁנֶּאֱמַר "כִּי-מִלֵּאָה הָאָרֶץ, יָדָעָה אֶת-ה', כַּמִּים, לַיָּם מְכַסִּים" (ישעיהו יא, ט).

בְּרִיךְ רַחֲמָנָא דְּסִיעֵן. נִגְמַר סֵפֶר אַרְבָּעָה עָשָׂר, בְּעֶזְרַת שְׂדֵי. וּמִנֵּין פְּרָקִים שְׁלֹסָפֶר זֶה, אֶחָד וּשְׁמוֹנִים: הַלְכוֹת סִנְהֶדְרִין וְהַעֲנָשִׁין הַמְּסוּרִין לָהֶן, שֶׁשָּׂה וְעֶשְׂרִים פְּרָקִים; הַלְכוֹת יְעוֹדוֹת, שְׁנַיִם וְעֶשְׂרִים פְּרָקִים; הַלְכוֹת מְמָרִים, שְׁבַעָה פְּרָקִים; הַלְכוֹת אֲבָל, אַרְבָּעָה עָשָׂר פְּרָקִים; הַלְכוֹת מְלָכִים וּמִלְחָמוֹת, שְׁנַיִם עָשָׂר פְּרָקִים.